Dosarul:nr.2r-1510/24 Judecător: Andrei Ojoga
2-24027364-02-2r-15052024

D E C I Z I E

20 iunie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Ruxanda Pulbere

examinând fără participarea părților recursul declarat de *****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Berestean Veaceslav împotriva Ministerului Justiției al RM privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, prin care acțiunea a fost restituită,

c o n s t a t ă:

La data de 07 martie 2024, avocatul Osoian Lilian, acționând în interesele reclamantului Berestean Veaceslav s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către Ministerul Justiției al RM, solicitând constatarea faptului încălcării drepturilor prevăzute de art. 6, 13 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către statul Republica Moldova în perioada 06 noiembrie 2012 până în prezent; repararea prejudiciului moral în mărime de 70 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 martie 2024 nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată înaintată de Berestean Veaceslav, fiindu-i acordat un termen de 5 zile pentru lichidarea neajunsurilor din cererea de chemare în judecată, și anume: concretizarea circumstanțelor de fapt prin prisma celor indicate în partea motivată a încheierii cu prezentarea actului care să confirme la ce executor se află procedura de executare și prezentarea dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, în temeiul art.171 alin. (2) CPC, cererea de chemare în judecată depusă de reclamantul Berestean Veaceslav a fost restituită, din motiv că, în termenul acordat reclamantul nu a înlăturat neajunsurile indicate de către instanță prin încheierea din 18 martie 2024.

La data de 12 aprilie 2024, avocatul Osoian Lilian, în interesele reclamantului Berestean Veaceslav a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, potrivit căruia a solicitat casarea acesteia, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Relevă că, soluția dată de instanța de fond este una greșită şi pripită, or în condițiile ce se descriu în cererea de recurs riscă să se îngrădească accesul recurentului la justiție.

Menționează că, instanța de fond formal a examinat cauza, fapt ce constituie o violare a art. 6.1 CEDO și a dreptului la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond, dat fiind încălcate normele de drept procedural, restituind pricina spre rejudecare din următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Potrivit dispozițiilor art. 432 alin. (1) și (2) CPC părțile şi alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În temeiul art. 170 alin. (2) CPC, dacă persoana care a depus cererea îndeplinește în termen toate cerințele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării inițiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi, împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs.

Conform prevederilor art. 27 alin. (1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În speță, Colegiul Civil constată că, la data de 07 martie 2024, avocatul Osoian Lilian, acționând în interesele reclamantului Berestean Veaceslav s-a adresat în instanța de judecată cu cerere către Ministerul Justiției al RM, solicitând constatarea faptului încălcării drepturilor prevăzute de art. 6, 13 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale de către statul Republica Moldova în perioada 06 noiembrie 2012 până în prezent; repararea prejudiciului moral în mărime de 70 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 martie 2024 nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată înaintată de Berestean Veaceslav, fiindu-i acordat un termen de 5 zile pentru lichidarea neajunsurilor din cererea de chemare în judecată, și anume: concretizarea circumstanțelor de fapt prin prisma celor indicate în partea motivată a încheierii cu prezentarea actului care să confirme la ce executor se află procedura de executare și prezentarea dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, în temeiul art.171 alin. (2) CPC, cererea de chemare în judecată depusă de reclamantul Berestean Veaceslav a fost restituită, din motiv că, în termenul acordat reclamantul nu a înlăturat neajunsurile indicate de către instanță prin încheierea din 18 martie 2024.

Pentru a decide astfel prima instanța a conchis că reclamantul Berestean Veaceslav nu a prezentat instanței de judecată în scopul executării încheierii din 18 martie 2024 a actului care să adeverească în procedura cărui executor judecătoresc se află la moment procedura de executare.

Raportând dispozițiile normelor citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond una neîntemeiată, contrară normelor de drept procedural.

În speță, Colegiul consideră că, motivele care au stat la baza restituirii cererii de chemare în judecată menționate în încheierea din 28 martie 2024 nu pot constitui temei de sancționare a reclamantului Berestean Veaceslav și restituire a acțiunii, ori, aceasta nu constituie altceva decât încălcarea unui drept constituțional fundamental de acces la justiție.

Soluția dată de instanța de fond este una greșită şi pripită, ori, conform art. 6 pct. 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale „Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public şi în termen rezonabil, de către o instanță independentă şi imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil. Or, examinarea cauzelor în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, care cuprinde mai multe relații şi drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină, or, fără un acces efectiv la instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii. Altfel spus, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret şi efectiv, presupunând ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară şi concretă de a contesta un act ce aduce atingere drepturilor sale, ori de a invoca o ingerință în drepturile sale prin inacțiune, omisiune etc.

Reieșind din cele expuse mai sus, se constată că, prevederile cu privire la înlăturarea neajunsurilor au fost aplicate şi interpretate greșit la soluționarea litigiului dedus judecății de către instanța de fond, iar ca urmare a faptului dat reclamantul a fost împiedicat să își valorifice dreptul de acces la instanță, fapt ce este inadmisibil şi contrar garanțiilor unui proces echitabil în sensul stabilit de articolul 6 § 1 din Convenție. Or, principiul liberului acces la justiție presupune posibilitatea neîngrădită a celor interesați de a-l utiliza în formele şi în modalitățile prevăzute de lege.

Drept urmare, concluzia primei instanțe precum că, reclamantul Berestean Veaceslav nu a înlăturat integral neajunsurile indicate în încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul

Centru) din 28 martie 2024 este eronată și contrar circumstanțelor cauzei, ori, instanța şi-a fundamentat concluzia pe un formalism excesiv.

Distinct de cele relevate, Colegiul consideră că de către instanța de fond a fost admisă o eroare și s-a creat o confuzie involuntară asupra circumstanțelor cauzei, ceea ce a creat o înțelegere greșită asupra cererii depuse, fapt ce a condus la dispunerea eronată a restituirii cererii de chemare în judecată.

Instanța reține în acest sens că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 par. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Colegiul reiterează că potrivit principiului preeminenței dreptului, condiție sine qua non a unui proces echitabil în sensul art.6 al Convenție, pricinile civile se soluționează în temeiul Legii, potrivit regulilor stabilite la art.12 CPC. Or, admiterea de către instanță a altor principii de soluționare a pricinilor civile decât cele stabilite de Lege este contrară exigențelor de echitate a procesului, având drept consecință încălcarea drepturilor participanților la proces, art.art.9, 20, 22, 26 CPC.

De asemenea, instanța de recurs consideră ca întemeiate argumentele cererii de recurs cu privire la netemeinicia încheierii contestate și care urmează a fi luate în considerație, or, în opinia Colegiului civil, argumentele respective vizează circumstanțe ce țin de interpretarea eronată a normelor de drept procedural, la fel și instanța în speța dată examinează în exclusivitate legalitatea încheierii contestate prin aplicarea normelor de drept material, fără a se intra în fondul cauzei.

Astfel, Colegiul Civil conchide că lipsesc temeiurile ce ar justifica menținerea încheierii emise de instanța de fond, fiind un act judecătoresc defectuos.

Prin prisma acestor raționamente, ținând cont de faptul că, cererea de recurs este întemeiată, iar erorile comise de către instanța de fond nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Osoian Lilian, în interesele recurentului Berestean Veaceslav, de a casa încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, cu restituirea pricinii spre rejudecare.

În conformitate cu art.427 lit.b), 428 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de *****.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 martie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Berestean Veaceslav împotriva Ministerului Justiției al RM privind repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea prejudiciului moral, cu restituirea cauzei spre rejudecare, la etapa de primire a cererii de chemare în judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Ruxanda Pulbere